

Голас РАДЗІМЫ

ВЫДАННЕ БЕЛАРУСКАЯ СЕКЦЫЯ КАМІТЭТА
ЗА ВЯРТАННЕ НА РАДЗІМУ І РАЗВІЦЦЕ КУЛЬТУРНЫХ
СУВЯЗЕЙ З СУАЧЫННІКАМІ

№ 53 (538)

Ліпень 1961 г.

Год выдання 7-ы

ГАРЫЦЬ ВЕЧНЫ АГОНЬ СЛАВЫ

Свята шануе савецкі народ памяць тых, хто ў суровыя гады Вялікай Айчыннай вайны аддаў жыццё ў баях за свабоду сваёй Айчыны, за шчасце і мір на зямлі. На месцах баявой славы воінаў Савецкай Арміі, партызан, падпольшчыкаў узведзены помнікі. Няхай гэта велічны манумент ці скромны абеліск, увенчаны маленькай пяціканечнай зорачкай, але кожны з іх бясконца дарагі людзям.

Вось ужо некалькі год адным з галоўных месц паломніцтва мінчан і прыязджаючых у Мінск з'яўляецца абеліск на плошчы Перамогі, узведзены ў гонар загінуўшых савецкіх воінаў і партызан. Высока ў неба ўзняўся ён, і ордэн Перамогі, які вячае яго, відаць здалёк. І зімой і летам ля падножжа помніка ляжаць вянкi, букеты жывых кветак — сведчанне неўміручай славы загінуўшых за Мінск, за Беларусь, за Радзіму.

Асабліва многа вянкаў і кветак ля помніка Перамогі цяпер у дні дваццацігоддзя пачатку Вялікай Айчыннай вайны і семнаццацігадовага вызвалення сталіцы рэспублікі. 3 ліпеня, у дзень, калі мінула семнаццаць год, як воіны Савецкай Арміі і партызаны выгналі акупантаў з Мінска, ля падножжа помніка Перамогі быў запалены Вечны агонь.

Сотні мінчан сабраліся на плошчу Перамогі. Разам з імі прыйшлі сюды сакратар ЦК КП Беларусі П. М. Машэраў, сакратар Мінскага гаркома партыі А. Б. Насілоўскі, старшыня Мінскага гарвыканкома В. І. Шарпаў, Герой Савецкага Саюза генерал-палкоўнік А. С. Бурдзейны. Кароткі мітынг адкрыў А. Б. Насілоўскі. Пад гукі мелодыі «Слаўся» былі камандзір танкавага корпуса, які вызваляў Мінск, А. С. Бурдзейны запальвае ля падножжа помніка Перамогі Вечны агонь. Яркая полымя, якое супернічае з сонечнымі праменямі, задыржа над гранітнай чашай.

Сотні букетаў жывых кветак кладуцца вакол помніка, вакол чашы з Вечным агнём. З гэтага часу ён будзе гарць вечна, як сімвал бессмяротнасці воінскай доблесці савецкага народа.

СВЯТА ПЕСНІ

МЯДЗЕЛЬ. Многачлюдна было ў нядзелю, 2 ліпеня, на возеры Парач. З Мядзельскага, Вілейскага, Маладзечанскага і Крывіцкага раёнаў сюды на свята песні, прысвечанае 17-й гадавіне вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў, з'ехаліся тысячы людзей. Прыбылі госці з суседніх раёнаў Літвы.

Ва ўрачыстай абстаноўцы былі ўскладзены вянкi ля падножжа помніка воінам і партызанам, якія аддалі сваё жыццё ў гады Вялікай Айчыннай вайны за свабоду і незалежнасць нашай Радзімы.

Свята адкрыў сакратар Мядзельскага райкома партыі П. П. Астапай. Ён гарача павіншаваў прысутных з гадавінай вызвалення рэспублікі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў.

На канцэртнай пляцоўцы — зводны хор удзельнікаў самадзейнасці. Гучаць песні «Марш камуністычных брыгад» — Новікава, «На нашым полі» — Палонскага, «Лясная песня» — Алоўнікава і народная беларуская песня «Вішанька». Аб'яднаны танцавальны калектыў горада Маладзечна выканаў «Беларускую сюіту».

Гарачымі апладысмантамі ўзнагароджваюць прысутныя выступ-

ленні артыстаў філармоніі, Беларускага дзяржаўнага тэатра імя Якуба Коласа, Мінскага абласнога ансамбля песні і танца.

Перад удзельнікамі свята паказалі сваё майстэрства шматлікія калектывы мастацкай самадзейнасці. У заключэнне адбыліся масавыя гуляння працоўных.

Прывітанне амерыканскаму народу

З выпадку 185-й гадавіны заваявання незалежнасці амерыканскім народам М. С. Хрушчоў і Л. І. Брэжнеў ад сябе асабіста і ад імя савецкага народа звярнуліся са словамі прывітання да прэзідэнта Злучаных Штатаў Амерыкі Д. Ф. Кенедзі і да амерыканскага народа. У ім яны выказалі надзею, што нядаўняя венская сустрэча і абмен думкамі, які там адбыўся, па пытаннях, што цікавяць абедзве краіны, будуць садзейнічаць узаемным намаганням урадаў, накіраваным на неадкладнае вырашэнне даўно наспелых праблем, якія пакінула мінулая вайна пасля разгрому агрэсараў.

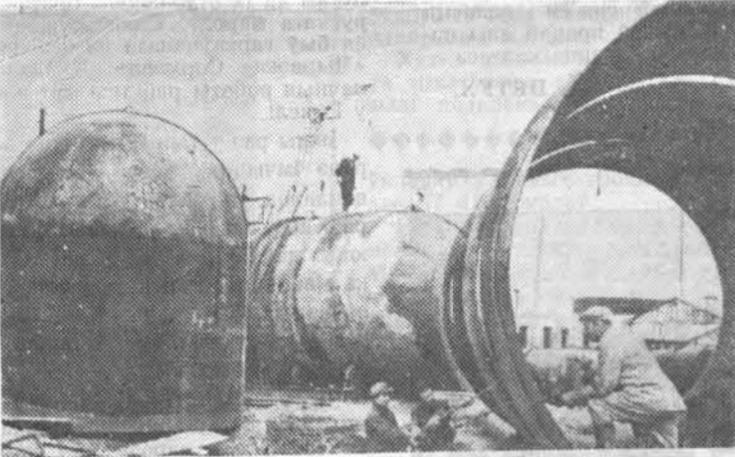
У студзені — лютым 1959 года гістарычны XXI з'езд Камуністычнай партыі Савецкага Саюза прымаў сямігадовы план развіцця нашай краіны. У гэты час на старажытнай полацкай зямлі пачыналася работы па ўзвядзенню буйнейшага ў Заходняй Еўропе нафтаперапрацоўчага завода. На левым крутым беразе Заходняй Дзвіны паявіліся першыя аднапавярховыя домкі будучага гарадка беларускіх нафтавікоў.

З таго часу прайшло нямногім больш двух год. А як усё змянілася навокал! На месцы старой вёскі вырас выдатны белакаменны горад. Цяпер у ім налічваецца дзесяткі вуліц, забудаваных прыгожымі трохпавярховымі будынкамі (здымак 1). У эксплуатацыю здадзена ўжо звыш 25 тысяч квадратных метраў жылля. У кватэрах ёсць усе зручнасці — вада, газ, цэнтральнае ацяпленне, каналізацыя. У пасёлку працуюць кінатэатр, сярэдняя школа, паліклініка і балыніца, дзіцячыя сады і яслі, камбінат бытавога абслугоўвання, магазіны. Будуюцца політэхнічны інстытут, бальнічны гарадок.

помпавыя станцыі тэхналагічных устаноў. Самі ж гіганцкія ўстаноўкі размешчаны непасрэдна пад адкрытым небам. Цяпер вядзецца мантаж рэактыўна-калон атмасферна-вакуумнай трубчаткі (здымак 3). Гэта — сэрца будучага завода. Тут будзе ажыццяўляцца перагонка сырой нафты і атрыманне з яе бензіну, газу і іншых нафтапрадуктаў. Рэактыўна-калонныя прадастаўляюць сабой велізарныя металі-

чныя рэзервуары, вышынёй у пяцьдзесят метраў і вагой да 250 тон. На мантаж і ўстаноўку кожнай з іх на разліках патрабуецца не менш паўгода. Будуючы рыхтуючы дастойную сустрэчу XXI з'езду КПСС, рашылі скараціць гэты тэрмін да 2—3 месяцаў.

Працоўныя будні полацкіх нафтабудавнікоў напоўнены сапраўднай героікай. Шматлікія калектывы складаюцца ў асноўным з моладзі, якая пры-

была на будоўлю па камсамольскіх пуцёўках, па замліку маладых гарачых сэрцаў.

Калектывы нафтабудавнікоў поўны жадаўчага жадання азнаменаваць дзень адкрыцця XXI з'езду роднай Камуністычнай партыі выдатнымі працоўнымі падарункамі. Яму прадстаіць узяць рашаючы рубяж — у гэтым годзе неабходна завяршыць усе асноўныя работы па збудаванню аб'ектаў першай чаргі і мантажу тэхналагічнага абсталявання. У 1962 годзе, да 100-гадовага юбілею старажытнага Полацка, нафтавікі на Заходняй Дзвіне даць першую прадукцыю.

Тэкст А. Цітова,
Фота В. Лупейні.

МУЗЕЙ У САКОЎШЧЫНЕ

У вёсцы Сакоўшчына — цэнтры калгаса «1 Мая» Валожынскага раёна — адбылося ўрачыстае адкрыццё краізнаўчага музея.

Першая зала адлюстроўвае мінулае сакоўшчынскіх сялян, якія знаходзіліся пад прыгнётам польскіх панцоў. Доля іх была сур'езная непісьменнасць, галеча, жорсткая эксплуатацыя з боку памешчыкаў і кулакоў-міраедаў. Але беднота не мірылася са сваім лёсам, актыўна змагалася супраць прыгнятальнікаў. Іх выступленнімі кіравала раённая партыйная арганізацыя КПЗБ. Па ініцыятыве Івана Вінаградава і Атона Ракаўца былі сабраны грошы і куплены радыёпрыёмнік, які дазволіў сялянам нелегальна слухаць перадачы з Масквы і Мінска.

Многія дакументы расказваюць аб незабытых днях вярасня 1939 года, калі ў Заходняй Беларусі сустрэкалі, як родных братоў, часці Чырвонай Арміі-вызваліцельніцы. Сяляне вёскі Сакоўшчына адразу вырашылі аб'яднацца ў калгас.

Але хутка на нашу Радзіму напалі гітлераўскія захопнікі. У часцяў Савецкай Арміі і ў партызанскіх атрадах змагаліся ў гады Айчыннай вайны многія мясцовыя жытары. А. П. Горскі камандаваў ротай народных месцінаў, бязстрашнай партызанкай была Ефрасіня Пасена. А воль партрэт радавога воіна-калгасніка С. І. Ваціна. Гэта яго ордэны і медалі захоўваюцца ў музеі.

Экспанаты расказваюць аб тым, якіх поспехаў дасягнулі працаўнікі калгаса ў пасляваенныя гады, як незалежна на змяніліся родныя мясціны, як выраслі людзі.

Арцель мае багатую тэхніку. На яе палях працуе 10 трактараў, 6 камбайнаў, многа розных машын. Працу людзей аблягаюць 60 электраматораў.

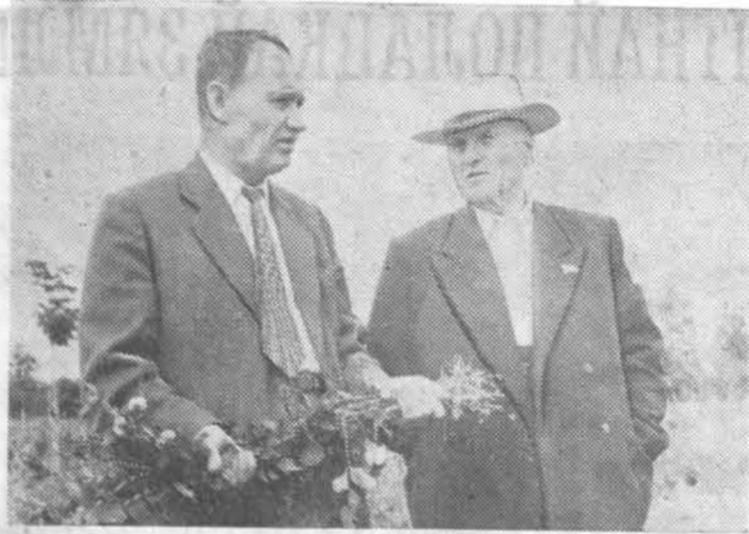
Адкрыццё краізнаўчага музея — вялікая падзея ў жыцці калгаснікаў сельгасарцелі «1 Мая».

І. СЦЯПАНАУ

Добра працуе на будаўніцтве Мінскага матернага завода комплексная брыгада Андрэя Маскалёва. Шырока разгарнуўшы сацыялістычнае спарніцтва ў гонар XXI з'езду Камуністычнай партыі, свае вытворчыя заданні калектывы выконваюць штодзённа на 130 працэнтаў.
На здымку: Андрэй Маскалёў і муляр Раіса Рапайка на будаўніцтве аднаго з памяшканняў.

ЦУДОЎНЫЯ БЕРАГІ

З году ў год мацнее і багацей сельгасарцель «Рассвет» Кіраўскага раёна, якой кіруе Герой Сацыялістычнай Працы і Герой Савецкага Саюза дэпутат Вярхоўнага Савета СССР К. П. Арлоўскі. У гэтым годзе даход калгаса складае два мільёны рублёў. На 100 гектараў сельгаспадарчых угоддзяў будзе атрымана на 820 цэнтнераў малака і 102 цэнтнеры мяса. На здымку: К. П. Арлоўскі і старшыня Магілёўскага аблвыканкома дэпутат Вярхоўнага Савета БССР Пётр Адамавіч Левіцкі на калгасным полі.

Расквітнела калгаснае жыццё

Як жа нам сягоння Свята не спраўляць. Як жа нам сягоння Песень не спяваць. Калі ў нашай хаце радасць і святло і па ўсёй краіне шчасце расцвіло...

ка Марыя закончыла аспірантуру, малодшыя дзеці Вольга і Ліда — медыцынскія работнікі, Надзя — студэнтка Мінскага педагагічнага інстытута. Сын Сцяпана Ракуця Віктар — дацэнт медыцынскага інстытута. Ды хіба ўсіх пералічаш!

Зараз у калгаснай вёсцы гэтая вясёлая песня гучыць амаль кожны вечар. Ей утараць і іншыя песні аб калгасным жыцці. У гэтых песнях адлюстраваны тыя вялікія перамены, якія адбыліся ў жыцці сялян за гады Савецкай улады.

Трывала ўвайшлі ў быт калгаснікаў газеты, радыё. Паштовае аддзяленне атрымае 1 480 экзэмпляраў розных выданняў газет і часопісаў. У вёсцы больш 100 радыёпрыёмнікаў. Кожная калгасная сям'я мае веласіпед, у калгаснікаў Сцяпана Праневіча, Аляксея Федчыка, Фёдора Ганчарыка, Івана Смэршчэка і іншых — матацыклы.

Папрыгажэла і памаладзела вёска Падлессе. Вырас новы калгасны пасёлак са школай-дзясцігодкай, Домам культуры, паштовым аддзяленнем, хлебапяркаварняй, медпунктам, радзільным домам, швейнай і шаўцкай майстэрнямі магазінамі.

Дружнай сям'ёй жывуць людзі. Сваёй працай яны памнажаюць багацце калгаса.

А. ПЕТУХ.

в. Падлессе, Ляхавіцкі раён.

На здымку: уборка ранняй капусты ў саўгасе «Бярозкі» Гомельскага раёна.

Новы стэнд на выстаўцы

У зале прамысловасці павільён «Беларуская ССР» аформлен новы стэнд, матэрыялы якога расказваюць аб рацыяналізатарых і наватарах Мінскага падшыпнікавага завода. У цэхах яго пачалося аснашчэнне бясцэнтрава-шліфавальных станкоў аўтаматычным загрузачным прыстасаваннем. Гэты нескладаны па канструкцыі механізм выконвае працаёмкія аперацыі і значна паскарэе працэс апрацоўкі дэталяў.

транспарцёр, які дастаўляе іх да шліфуючага механізма. Пасля апрацоўкі дэталі трапляюць на другі транспарцёр і аўтаматычна выгрузаюцца ў бункер для гатовай прадукцыі. Гэтыя аперацыі пры дапамозе новага прыстасавання робяцца ўсяго за дзве секунды.

Такое простае ўдасканаленне дае магчымасць павялічыць прадукцыйнасць станка; адзін рабочы можа цяпер абслугоўваць некалькі такіх станкоў. Эканомія ад укаранення механізма ў вытворчасць складае на заводзе каля дзiesiąці тысяч рублёў у год.

Увагу наведвальнікаў прыцягвае і другі экспанат: станок для свідравання адтулін, размешчаных нахільна.

На станках такога тыпу мацаванне вырабаў і паварот іх, падача рэжучага інструмента і выключэнне станка робяцца звычайна ўручную. У мінчан жа гэтыя аперацыі выконваюць механізмы.

Абодва ўдасканаленні прапанаваў канструктар Мінскага падшыпнікавага завода В. Н. Верамейчык.

М. ЛАРКІН.

г. Масква.

Цяжка, бадай, немагчыма расказаць усё аб нашай неабсяжнай Радзіме, якую, як мамі родную, любіць савецкі народ, славіць сваёй працай, сваімі подзвігамі, сваімі песнямі, ганарыцца яе бяскрайнімі прасторамі, морамі і ракамі, сёламі і гарадамі.

І наўрад ці знойдзецца чалавек, які скажа, што ён ужо пабываў ва ўсіх гарадах Савецкага Саюза. Для гэтага трэба ездзіць, відаць, доўгія гады, а можа і ўсё жыццё. Хіба толькі Юрый Аляксеевіч Гагарын — першы ў свеце касманаўт, аблятаючы планету, мог з вышыні прохот кіламетраў убачыць многае з таго, што не ўдаецца убачыць іншым.

Справа нават і не ў гэтым. Бо ўсё тое, што убачыш на Савецкай зямлі сёння, заўтра можа быць іншым, яшчэ больш цудоўным. Сёння будоўля, заўтра — завод, домна, электрастанцыя, нават горад. Галодны стэп становіцца пасля яго абваднення пладародным.

І так усюды.

Для таго, каб бліжэй пазнаць і палюбіць нашу вялікую Радзіму, дастаткова пазнаёміцца хоць з якім-небудзь адным яе кутком, ну хоць бы з такім прырэчным горадам Беларусі, як Гомель над Сожам.

І зрабіць гэта проста. Па рацэ Сож курсуюць цеплаходы тыпу «Масквіч» і «Нёман». Хуткасць іх невялікая, затое вельмі зручна аглядаць берагі і любавання прыродай. Раніцай ад Гомельскага рачнога вакзала на Кіеў — сталіцу братняй Украіны — адыходзіць беласнежная, як лебедзь, «Ракета». Гэта таксама цеплаход, толькі ён на падводных крылах. На гэтым крылатым судне можна прамячацца з хуткасцю 60—70 кіламетраў у гадзіну.

«Ракета» — падарунак беларусам ад іх старэйшага брата — рускага народа. Сканструяваны ён быў гаркаўчанами на заводзе «Чырвонае Сормава». А аддзелачныя работы рабіліся тут жа, у Гомелі.

Іншы раз у тыя мінуты, як па рацэ імчыцца новы крылаты цеплаход, на беразе стаіць старая або стары і галавой ківаюць: маўляў, як усё ў нас хутка мяняецца. Раней людзі перасоўваліся па рацэ 5—8 кіламетраў у гадзіну. А цяпер... Адкуль усё гэта?

Здзіўляюцца, вядома, ёсць чаму. Дрэнная спадчына дасталася савецкаму народу ад царскай Расіі.

А што засталася ў Гомелі пасля гітлераўцаў? Попел. Руіны. Выпаленая зямля.

І ўсё ж, глядзіце, як адрадіўся, вырас наш горад! Увесь у садах, парках, скверах. Не здарма яго называюць маладым. Гамяльчане ганарацца сваімі гігантамі-заводамі, такімі, як «Гомсельмаш», станкабудульнічы завод імя С. М. Кірава, панчошна-трыкатажная фабрыка «8 сакавіка», дзiesiąткі камбінатаў і іншых прадпрыемстваў. Усе яны былі ўзняты з руін або

Новы цеплаход «Ракета» на рацэ Сож.

зноў пабудаваны пасля вайны. У горадзе ёсць Інстытут інжынераў чыгуначнага транспарту, педінстытут, навукова-даследчы інстытут лясной гаспадаркі, інстытут удасканалення настаўнікаў, многа тэхнікумаў, дзiesiąткі школ, тэатры, стадыёны.

Некалькі месяцаў назад гамяльчане атрымалі прыродны дашаўскі газ. Ён прышоў ужо ў тысячы кватэр.

Ёсць дзе гамяльчанам адпачыць, правесіць час на вольным паветры. У іх распараджэнні парк над Сожам. Да рэвалюцыі ім малі карыстацца толькі князь Паскевіч і яго сям'я. А зараз тут адпачываюць усе працоўныя горада.

У цэнтры парка — беласнежны палац. Да Кастрычніцкай рэвалюцыі багацей часта балаявалі тут за кошт працоўных. Цяпер — гэта Палац піянераў. Адступаючы, гітлераўскія малойчыкі разбурылі гэты гістарычны помнік нашай архітэктуры, але Савецкі ўрад не пашкадаваў сродкаў для яго аднаўлення.

Крыху правей (калі глядзіш з ракі) размешчана бібліятэка і музей. У другім кутку парка — гарадок для забаў. Недалёка ад выхаду — адкрытая пляцоўка для чытання лемчый, выступленняў мастацкай самадзейнасці, а побач — дзіцячы кінатэатр. Ёсць у парку дзiesiąткі ларкоў, летнія кафэ. Ну чым не адпачынак?

А цяпер спустымся па рацэ ўніз, палюбуемся, што робіцца ля яе берагоў. Хутка нясецца па Сожы цеплаход «А. Ісачанка». Праходзіць паўгадзіны — і мы каля Чонак. Восем паказаліся беласнежныя будынкі дзіцячага санаторыя, крыху далей — дом адпачынку «Чонкі», яшчэ далей — піянерскія лагеры «Гомсельмаш» і іншых

прадпрыемстваў і арганізацый горада. З берага даносяцца гукі цудоўнага «Севастопальскага вальса», беларускай полькі, ляхавічкі.

— «Бульба!» — гаворыць хтосьці з пасажыраў. Так, ёсць у Беларусі і такі танец. Потым чуваць чароўную мелодыю «Лясной песні». Гэта песня аб партызанах. Многа іх у лясках Беларусі ў час вайны змагалася з акупантамі за свабоду і незалежнасць сваёй роднай зямлі. У песнях, у вершах, паэмах праслаўляе іх подзвігі народ.

Пльвем далей. З-за павароту ракі, за Бабовічамі паказваюцца сігнальныя агні сустрэчнага парахода «Чырвоная Зорка». Гэта гамяльчане вяртаюцца з экскурсіі з Кіева. Такія экскурсіі на параходах робяцца па рацэ ўсё лета. Таіна і цікава. За 3—4 рублі ты пабудзеш у Кіеве. Не трэба запакойцца аб жыллі ў час знаходжання на экскурсіі.

Бабовічы. Якая прыгожая вёска! Усё патанае ў зеляніне. Дамы светлыя, прасторныя. Бабовіцкі калгас «Бальшавік» славіцца сваімі прырэчнымі лугамі, высокімі ўраджаямі, жыўлёгадоўчымі фермамі, садамі і асабліва людзьмі — працавітымі, сумленнымі працаўнікамі. Ёсць у вёсцы сярэдняя школа, два магазіны, урачэбны пункт, сельпо, клуб.

Крыху ніжэй Бабовіч — вёска Чкалава. Гэта адна з брыгад калгаса «Бальшавік». Пасля вызвалення яе ад гітлераўцаў тут не засталася ні адной пабудовы. На пажарышчах вайны нарадзілася новая вёска. І назва ў яе новая — Чкалава, замест старой — Жаробнае. Вёска названа ў гонар праслаўленага лётчыка нашага часу Валерыя Чкалава, які першым пералё

(Заканчэнне на 4-й стар.)

Першая перамога

У Гомелі адбылося вялікае конна-спартыўнае свята. У ім прынялі ўдзел вучні Рэспубліканскай конна-спартыўнай школы. Першае месца заваяваў вучань 8-га класа Гомельскай 23-й сярэдняй школы Анатоль Грамыка. На здымку: А. Грамыка з канём Эпалет.

Гэты дзень настай...

...Письмо з Парагвая. Бацька пісаў, што там крызіс, але вельмі хутка ўсё наладзіцца, і клікаў да сябе. Што заставалася рабіць майму маці, калі на яе рука была маленькая дачка Шура, а мне ішоў толькі шосты год? Гэта было ў 1937 годзе. У доме — нястача, голод, за падаткі забралі апошнюю карову.

— Паедзем, дзеці, — сказала ў адчай маці, — паедзем, куды вочы глядзяць, можа з бацькам будзе лепш. Ніякасна сустрэла нас сталіца Парагвая. Пераначавалі на дашчатых нарах у гасцініцы. Вечарам поезд даставіў нас у горад Каранель-Багана. Там нас сустрэў бацька. Пагрузіўшы пажыткі на каня, мы прыехалі ва «Уладанні» бацькі ў шасці кіламетрах ад Каранель-Багана. За тры гады ён пабудаваў тут хаціну з гліны ў 9 квадратных метраў без акна, а потым зрабілі адно акенца 30 на 40 сантыметраў, сям так набылі каня. Зямля ж, на якой бацька вырошчываў бавоўну і кукурузу, была казённая.

Калі мне споўнілася 19 год, мы пераехалі ў сталіцу Аргенціны Буэнас-Айрэс. Тут я стаў прадзіўшчыкам гэкаўпільнай фабрыкі Іспанца Хордана. Працаваў па дзевяць, а ў суботу па дзесяць гадзін ў начной змене. Да 1948 года мне ўдалося набыць спецыяльнасць слесара, закончыў электратэхнічныя курсы, на якіх я вучыўся штодзённа па дзве гадзіны, аддаючы за гэта трэцюю частку свайго заробку. Мяне называлі «шчасліўчыкам». Атрымаў спецыяльнасць у Буэнас-Айрэсе ўдаецца вельмі нямногім. Уладзімір Кляўзіч з Лунінца, Мікалай Місюк з Віленшчыны 20 год працавалі ў фабрыканта Хордана чорнарабочымі.

Радзіма! Аб звароце дадому мы вельмі многа думалі. Гэты дзень наступіў у 1956 годзе, калі аргенцінскі парохад «Сальта» з 960 эмігрантамі, у ліку якіх былі і мы,

прычаліў да Адэскага порта. Гэта быў незабыўны дзень у нашым жыцці. Кветкі, пацалункі, музыка. Чужыя, незнаёмыя людзі сустракалі нас, як сваіх родных, блізкіх. І ў той радасны час мне міжволі прыгадаліся прадзіны з Буэнас-Айрэса.

— Не едзьце ў Расію, вар'яты! Вас там сапшюць у Сібіры! Шура! У цябе адбаруць тваё дзіця! — раздаліся галасы.

...Я працую ў электрасетцы Бярозаўскага гарадскога ўчастка. Тут я знайшоў сваё шчасце, ажаніўся. У 1958 годзе з дапамогай дзяржавы пабудаваў уласны дом. І, вядома, не такі, які мой бацька пабудаваў на хутары ў Каранель-Багане. Гэта дом з летнім пакоем на другім паверсе, з вадаправодам і ваннай. Карацей кажучы, не горшы, чым у фабрыканта Хордана ў Буэнас-Айрэсе. А такіх дамоў у маёй роднай Беларусі вельмі многа, і жыцьцё ў іх простыя саветскія працаўнікі.

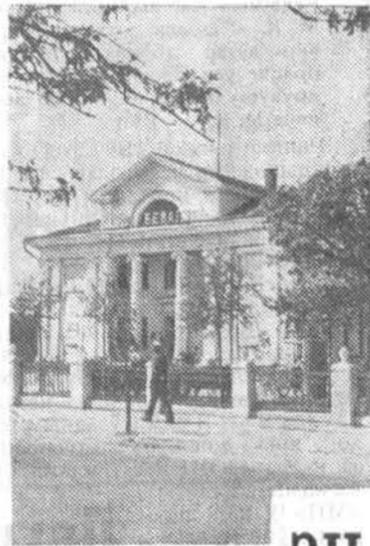
Я ганаруся тым, што я — грамадзянін Саветскага Саюза.

П. ЧЫЖ.

г. Бяроза,
Брэсцкая вобласць.

Дом, у якім жыве цяпер П. Чыж.

Камфартабельны аўтобус ішоў з Мінска ў Слуцк. Побач са мной

сядзела сяродняга веку, апрачнутая ў летняе паліто, жанчына. Яна чытала кнігу беларускага пісьменніка Ільі Гурскага, якая выдана была з друку.

— У Мінск за літаратурай ездзілі? — запытаў я жанчыну.

Яна ўсміхнулася:

— У нас свае кнігарні...

Мы пазнаёмліся. Мая суседка — настаўніца слутцкай сярэдняй школы № 10 Паліна Мікалаеўна Дзегцярова з захапленнем гаварыла аб сваёй рабоце, называла прозвішчы юнакоў, дзяўчат, якіх яна вучыла і якія цяпер працуюць у калгасах і саўгасах, фабрыках і заводах.

Паліна Мікалаеўна выцягнула з сумачкі невялікі канверт. У ім ліст ад Галіны Санько. Дзяўчына некалькі год назад вучылася ў Дзегцяровай. Цяпер яна студэнтка аднаго з мінскіх інстытутаў.

У Мінску Паліна Мікалаеўна пабывала ў музеях Янкі Купалы, гісторыі Айчыннай вайны, мастацкім. Не горш за кваліфікаванага мастацтвазнаўцу гаворыць настаўніца аб новых карцінах беларускіх мастакоў. Яна марыць аб тым часе, калі карцінныя галерэі будуць ва ўсіх, нават невялікіх раёнах.

— А пакуль, — кажа настаўніца, — да нас тут прыязджаюць перасоўныя выстаўкі.

Біяграфія маёй новай знаёмай вельмі падобна на біягра-

камбінат бытавога абслугоўвання і будаўніцтва пляцоўкі, дзе ўзводзілася яшчэ адна школа, у якой будзе вучыцца 460 дзяцей.

Пабывалі мы і на станцыі Цераз Слуцк няспынным патокам ідуць грузы на новабудуюлю сямігодкі — Салігорскі калійны камбінат. Дарчы, чыгунка з Слуцка ў Салігорск была пракладзена толькі два гады назад.

Значныя работы вядуцца ў горадзе па добраўпарадкаванню. Пракладваецца вадаправод, асфальтуюцца і забрукоўваюцца вуліцы.

Усюды мы бачылі мноства аб'яў і рэклам. Адны запрашалі людзей ісці працаваць на будаўніцтва Салігорскага калійнага камбіната і жылога гарадка, другія паведмлялі аб прыездзе ў Слуцк сімфанічнага арэстра Беларускай дзяржаўнай філармоніі і артыстаў Кіеўскай эстрады.

— Вось які ён — наш Слуцк, у недалёкім мінулым невялікі, ціхі гарадок, — сказала Паліна Мікалаеўна Дзегцярова. Яна ўсміхнулася: — Надрукуйце, калі ласка, гэтыя здымкі. Хай людзі даведаюцца пра наш горад...

Міхаель БУРЫ.

ЗНАЁМСТВА Ў ДАРОЗЕ

фію тысяч саветскіх жанчын. Пасля вайны працавала ў Слуцку тэлеграфісткай. У жанчыны была запаветная мара — стаць настаўніцай. І вось яна вучыцца ў школе рабочай моладзі. Закончана дзесяцігодка, і Паліна Дзегцярова паступае на заочнае аддзяленне педагагічнага інстытута. Хутка яна стала выкладчыцай роднай мовы.

За размовамі мы не заўважылі, як машына выехала на галоўную вуліцу Слуцка, якая носіць імя Леніна.

— Гэта новая вуліца, — сказала настаўніца, — як дарэчы і ўвесь наш горад.

Яна ўбачыла ў мяне фотаапарат «Кіеў» і дадала:

— Зрабіце некалькі здымкаў нашага Слуцка...

Мы падыйшлі да новага будынка школы № 3. Толькі ў мінулым годзе будаўнікі здалі яе ў эксплуатацыю.

Побач вядзецца жыллёвае будаўніцтва. У адным з чатырохпавярховых дамоў нядаўна засталіся агеньчыкі наваёлаў. Тут жа ўзводзіцца 64-кватэрны будынак, вядзецца цагляная кладка 32-кватэрнага дома.

Побач з будынкам гарадскога Савета мы бачым яшчэ адну будоўлю. Гэта ўзводзіцца двухпавярховы магазін.

Хутка дайшлі мы і да новага кінатэатра «Беларусь», бачылі недалёка двухпавярховы

Новыя жылыя дамы на вуліцы імя Леніна ў Слуцку. Кінатэатр «Беларусь» у Слуцку.

Фота аўтара.

ўкладу ў новых грошах складае 57 415 рублёў.

Гэта яшчэ адзін паказчык заможнасці малецкіх хлебарабаў. Многія з іх, назапасіўшы грошай, будуць новыя дамы, купляць каштоўныя рэчы — матыцыкы, швейныя машыны, радыёпрыёмнікі, багатае адзенне, шафы з люстрамі.

— Далёка хадзіць не трэба. Вось і ён, радыст радыёвузла, — начальнік аддзялення сувязі кінуў галавой ў бок Канстанціна Юркевіча, — дом новы будзе. А за што? За грошы, назапашаныя ў ашчаднай касе. Дабротны цагляны дом такім жа шляхам пабудаваў ужо падвозчык кармоў на ферму Мікалай Стасевіч.

А вось і школа-дзсяцігодка. Прыгожы двухпавярховы будынак, ён так і вабіць да сябе. Больш за 460 дзяцей рабочых саўгаса штодзённа садзіцца за парты. Іх вучыць 31 настаўнік. З іх 19 настаўнікаў — дзеці калгаснікаў Брэсцкай вобласці, — з вышэйшай адукацыяй. Сем настаўнікаў — з Бярозаўскага раёна. Гэта выкладчыца хіміі Валяціна Катовіч і яе брат, выкладчык замежнай мовы Яўгеній Катовіч, выкладчык фізкультуры Іван Дзяснісюк, чаруняня і малявання — Пётр Дакучыц і іншыя.

Настаўнікі Малецкай школы ганарацца сваімі выхаванцамі. З таго часу, як тут адкрылася дзсяцігодка, атэстат сталасці атрымалі 535 чалавек, з іх больш за 80 скончылі вышэйшыя навучальныя ўстановы, многія вучацца. Дзіна Прыгодзіч і Ніна Юшкевіч, напрыклад, займаюцца ў Мінскім палітэхнічным інстытуце, педагогам стала Валяціна Стасевіч, Мікалай Рудзін скончыў медыцынскі інстытут, Міхаіл Грышкewіч — сельскагаспадарчы, Дзмітрый Чыж і Леанід Рыш-

чук атрымалі інжынерную адукацыю. І амаль усе гэтыя людзі — малецкія або з суседніх вёсак.

Цяпер у школе многа новага, цікавага. Усе вучні 1—6 класаў штодзень атрымліваюць бясплатныя гарачыя снеданні. 30 чалавек утрымліваецца ў школьным інтэрнаце. Яны атрымліваюць бясплатныя абеды. У школе ёсць цяпляца, адкрыты краязнаўчы музей.

У ваколіцах Малечы, — добрыя майстэрні. У іх рамантуюцца саўгасныя тэхнікі.

— Многа тэхнікі ў саўгасе. Толькі на палях чацвёртага малецкага аддзялення саўгаса, працуе 6 трактараў, 5 зернявых камбайнаў, 5 сеелак, 14 культыватараў, 2 бульбаканалі, мноства іншай тэхнікі. Кіруюць гэтымі машынамі і рамантуюць іх мясцовыя жыхары, якія сталі вопытнымі майстрамі сваёй справы. Мне давялося пагутарыць з токарам майстэрня Мікалаем Кісялевічам.

— Нарадзіўся я ў 1922 годзе, — сказаў ён. — У дзевяці год застаўся без бацькі. Гадоў пяць пасвіў скаціну. Крыху старэйнічаў.

Так вось і бадзёўся чалавек да Саветскай улады. А цяпер ён — незамянімы спецыяліст, ведае ўсе тонкасці такарнай справы, любую дэталю вытачыць хутка, добраясна.

Наведаўшы Малеч, абавязкова адчуеш прыемнае, радаснае задавальненне. Бо ад цёмнага мінулага не засталася і следу. Аб ім могуць раскажаць толькі старажылы ды экспанаты школьнага краязнаўчага музея.

Сучасная Малеч — гэта вёска новага, прадвітаючага саветскага ладу. У ёй «і жыццё добрае, і жыццё хораша!».

В. ТУРАУ.

Бярозаўскі раён,
Брэсцкая вобласць.

Новае жыццё Малечы

Прыедзеш у Малеч, паглядзіш — і падумаеш: вёска гэта ці горад? Вельмі мала тут падобнага на вёску. Няма тых пакрыўленых трухлявых хацінак, якія стаялі да Саветскай улады, няма галечы, непісьменнасці. Усё змянілася, усё пераўтварылася.

... Даніла Іванавіч Стасевіч добра памятае тыя дні, калі над беларускім Прыбужжам заззяла зара свабоды. Лёгка, на поўныя грудзі, уздыхнуў народ і, адчуўшы сябе гаспадаром зямлі, стаў будаваць новае жыццё. У агульным бурлівым патоку саветскага жыцця ўзмацнела і сям'я Стасевіча. Даніла Іванавіч не думае цяпер пра кавалак хлеба, пра які марыў у цяжкія часы панскай Польшчы, ён не трывожыцца за лёс дзяцей.

— Бацькачы не будуць, — кажа ён, — усе выйдучы ў людзі. Гэта не тое, што пры пахах было.

Так, каб было гэта пры пахах, пайшоў бы Даніла Іванавіч жабраваць. Сям'я яго складаецца з дванаціці чалавек. Дзесяць дзяцей! Усіх трэба адець, пракарміць. Але сям'я Стасевіча жыве ў дастатку. Выхоўваць дзяцей дапамагае дзяржава. Жонка Данілы Іванавіча не безтордасці паказвае «Граматы маці-гераніні», у якой гаворыцца: «Маці-гераніні Стасевіч Ганне Макараўне. Прозідыум Вярхоўнага Савета Саюза Савет-

кіх Сацыялістычных Рэспублік Указам ад 24 кастрычніка 1955 года прысвоіў Вам — маці, якая нарадзіла і выхавала дзесяць дзяцей, ганаровае званне «Маці-гераніна».

І маці расказала аб сваіх дзедах. Дочкі Валя і Юля вышлі замуж. Жывучы добра, у дастатку. Сын Сцяпан працуе ў саўгасе, дачка Ліда працуе ў Малецкай сярэдняй школе. Астатнія дзеці вучацца. Зоя, напрыклад, заканчвае ў гэтым годзе 10-ты клас. Зіна — восьмы год. Толькі ўсеагульны любімец, самы маленькі ў сям'і Віця, пакуль не пры чым. Усяго шэсць гадкоў яму. Вельмі хутка і ён пераступіць парог школы.

У мінулым годзе сям'я Стасевічаў справіла наваёселе, усяляся ў новы прасторны цагляны дом, пабудаваны на ўласныя зберажэнні.

— Сям'я Данілы Стасевіча, — расказвае старшыня Малецкага сельскага савета Аляксей Цюшкевіч, — не адзіная. У Малечы — 300 сям'яў. Кожная мае дом, скаціну, прысядзібны ўчастак. І цагляны дом цяпер — не дзіва.

А колькі ўзведзена грамадскіх пабудоў! У вёсцы ёсць сярэдня школа, аддзяленне сувязі, ашчадная каса, сельскі клуб, багатая бібліятэка, участковая бальніца, амбулаторыя, радзільны дом, аптэка, хлебапякарня,

дзіцячы дом. Апрача таго, ёсць сельцо, працуюць чайная, сельскі, прадуктовы, гаспадарчы магазіны. Адным словам, створаны ўсе ўмовы для працы і культурнага адпачынку людзей.

Трывала ўвайшло ў жыццё малецкіх сялян радыё. Мы зайшлі на мясцовы радыёвузел.

Радыст Канстанцін Юркевіч быў на сваім рабочым месцы. Разгаварыліся.

— Без радыё, — сказаў ён — нашы людзі жыць не могуць. Масква, Мінск кажуць нам патрэбны, як ежа. І не выпадкова ў кожным доме — рэпрадуктары. Многія маюць радыёпрыёмнікі.

У нашу размову ўмяшаўся начальнік аддзялення сувязі Мікалай Жук:

— Людзі хочуць ўсё пачуць, аб усім даведацца; — пацвердзіў ён словы радыста. — А паспрабуй ім не даць газету па чыгатай! Спакою тады не будзе. Год дзсяцігодка назад наша пошта налічвала якую-небудзь сотню экзэмпляраў перыядычных выданняў. Цяпер жа на Малеч ідзе штодзённа 1.140 экзэмпляраў газет і часопісаў. Гэта амаль па 4 экзэмпляры на кожны дом. Многа цікавага аб малецкіх жыхарах раскажаў яшчэ Мікалай Жук.

— У ашчаднай касе, адкрытай пры аддзяленні сувязі, — раскажаў ён, — захоўваюць грошы 264 чалавекі. Астатак сумы

ЦУДОЎНЫЯ БЕРАГІ

(Пачатак на 2-й стар.)

цеў праз паўночны полюс, зрабіў беспасадачны пералёт з СССР у ЗША.

Каля Лоева цэплаход сустракаецца з буксёрным параходам «Партызан Бумажкоў». Капітан Піліп Міхайлавіч Кніга з капітанскага моста вітае нас, жадае шчаслівага плавання. Цікава чалавек гэты Кніга. Два гады назад ён працаваў на другім параходзе. А потым на метаду Вяшце-Валоцкай тэкачыхі Валынцы Геганавай перайшоў працаваць на адстаючае судна з тым, каб вывесці яго ў перадавыя.

Імя Піліпа Міхайлавіча на Дошчы гонару рачной Беларусі.

А ведаеце, чьё імя носіць параход?

Ёсць у Беларусі Акцябрскі раён. Пад кіраўніцтвам першага сакратара райкома партыі Шхана Бумажкова ў першыя дні Вялікай Айчыннай вайны ў раёне быў створаны партызанскі атрад, які на працягу ўсёй акупацыі Беларусі трымаў раён у сваіх руках. Тут, у глыбокім нямецкім тыле, працавалі савецкія ўстановы, у школах вучыліся дзеці па савецкіх падручніках. Смерцю храбрых загінуў у баях з ворагамі бесстрашны Бумажкоў. Імем героя працоўнага Гомельшчыны назвалі параход.

А на шляху сустракаюцца ўсё новыя і новыя караваны суднаў з сельскагаспадарчымі машынамі, мінеральнымі ўгнаеннямі, з мэбляй, посудам і інш. Так, добра працуюць рачнікі ў навігацыю трэцяга года сямі-

годкі! У мінулым годзе яны перайшлі працаваць на скарачаны рабочы дзень, а ў пачатку 1961 года на рачным флоте было праведзена ўпарадкаванне зарплат. У выніку гэтага мерапрыемства ў рачной значна вырасць заробак. У матросаў, рулявых, качагараў прырост склаў амаль палавіну звыш таго, што яны атрымлівалі раней. Не пакрыўджаны і камандзіры. Капітаны цэплаходаў і параходаў зарабляюць 150—160 рублёў у месяц.

Але вось мы ўжо каля Лоева. У гэтым горада не толькі вялікае сучаснае, але і цікавае мінулае. У адстапаўскія дні 1942 года, калі фронт знаходзіўся за сотні кіламетраў ад берагоў Дняпра, у дзень святкавання 26-й гадавіны Кастрычніка Лоеў быў вызвалены ад гітлераўцаў смелымі ўдарамі партызан пад камандаваннем праслаўленага партызанскага генерала, двойчы Героя Савецкага Саюза Ісідара Арцёмавіча Каўпака. У захопленым гарадскім пасёлку наўпакоўцы правялі некалькі дзён. Адсюль Ісідар Арцёмавіч па тэлефоне выклікаў ад імя нямецкага гарнізона дапамогу з Брагіна, а потым знішчыў яе. Многа жыхароў Лоева ўступіла тады ў атрад Каўпака. Зараз былі партызаны і воіны Савецкай Арміі працуюць трактарыстамі, камбайнерамі, жывёлаводамі, садаводамі саўгаса «Лоеўскі».

Вось якія цудоўныя берагі нашай Радзімы!

С. ЕЛКІН,
капітан пасажырскага
парахода «А. Ісачанка».

Пад родным небам

У час знаходжання ў Савецкім Саюзе эмігрант з ЗША П. Т. Панасеня пабываў у гасцях у жонкі і сына ў Слоніме. На здымку: П. Т. Панасеня спрод сваіх родных.

У нумары 35 (520) «Голасу Радзімы» мы змясцілі пісьмо М. К. «Памылкі і іх вынікі», у якім аўтар абяцаў прыслыць працяг успамінаў. Сёння мы друкуем абяцанае пісьмо земляка М. К.

Ранній вясной 1947 года сталі адыходзіць у Бельгію эшалоны з першымі партыямі «ДЭПІ», якім бельгійскія кампаніі абавязаліся прадаставіць работу ў вугальных шахтах.

Бельгія была першай краінай, куды адкрылася магчымасць выезда. Двухгадовае знаходжанне ў лагерах Заходняй Германіі пры адсутнасці якой-небудзь работы ў цесных барачных кватэрах (па 2—3 сям'і ў адным пакоі), пры дрэнным харчаванні са стала «ЮНРРА», махлярства камісіі, налёты «МП» і, калі нярэдка ўвозілі людзей у адной ніжняй бялізне, — усё гэта не магло не давесці людзей да адчаю.

Адурманены злоснай антысавецкай прапагандай, людзі бяліліся вяртацца на Радзіму і, як тапелец хапаецца за саломіну, так і яны ўхапіліся за гэту магчымасць, спадзяючыся знайсці ў Бельгіі жадавы спакой.

Але гэты выезд для многіх з нас быў абстаўлен усялякімі бар'ерамі. Па-першае, трэба было быць маладым і, безумоўна, зусім здаровым, па-другое, трэба было прайсці амерыканскую палітычную камісію «добранадзейнасці».

Многім на гэтай камісіі прыходзілася выкручвацца, хлусіць, але прадставіць гэту хлусню так, каб яна была падобна на праўду. З Івановых мы часта становіліся Пятровым і Сідаравым, а з беларусаў, рускіх і украінцаў ператвараліся ў балгар, югаславаў і палякаў. Часта бывалі і казусы. Чалавек, выдаючы сябе за эстонца або румына (былі і такія), не ведаў ніводнага слова на гэтых мовах. Дакументаў, як правіла, у большасці з нас ніякіх не было, а сваю гісторыю... трэба было расказваць ледзь ні ад Адама і Евы і малейшая памылка, г. зн. малейшая праўда аб сабе, пазбаўляла чалавека магчымасці захаваць званне дэпіста, і асуджала яго на бяздомнае, паўталоднае жыццё бадзягі.

На адной з гэтых камісій я праваліўся. У мае паказанні ўкралася «памылка». Я недастаткова заўзята паказаў сябе антысавецка настроеным.

Камандант лагера, уручаючы мне паперы аб выключэнні, загадаў на працягу 24-х гадзін пакінуць лагера. На двары стала лютая зіма, марозы даходзілі да 30 градусаў па Цэльсію. У парваных амерыканскіх чаравіках, у старых чэхахлавацкім чыгуначным шынялі і ў касабонім

«МП» — ваенная паліцыя.

Італьянскім ваенным капіляношы (падарунак «ЮНРРА») я апынуўся на вуліцы. Пасля доўгіх пакут мне, нарэшце, удалося прапасацца і атрымаць папарт у адной баварскай вёсцы паблізу Пясау, але атрымаць кватэру, аж да самага ад'езда ў Бельгію, так і не ўдалося.

Адзін раз у 30 дзён я прыязджаў у гэту вёску, каб атрымаць прадуктовую картачку, а астатнія дні месяца праводзіў, дзе даўдзецца. Абедаў, дзе траплялася без картачкі атрымаць талерку мутнай пахлёбкі, або міску бульбы, запраўленую воцатам, а начаваў, дзе заставала ноч. Часцей за ўсё гэта было на чыгуначных станцыях, але часта яны бывалі перапоўненымі і тады мне даводзілася спускацца ў

Прывабнасці „вольнага свету“

(З успамінаў суайчынніка)

так званы «карабельны трум», толькі не такі, дзе можна было ў чадзе тытунёвага дыму схіліцца над шклянкай.

Гэты трум — бомбасховішча, якое знаходзілася тут жа ў сотні метраў ад станцыі. Крутыя ступенькі бруднай цэментнай лесвіцы вялі ў глыбокае падземелле, спусціўшыся па якіх, вы трапілі ў вялікую прамавугольную залу, раздзеленую сценамі на асобныя секцыі з праходам пасярэдзіне. Дзевяць лямпачкі, якія гарэлі цёмна, асвятлялі гэта змрочнае жыллё. Жалезныя ложка без матрацаў складалі яго мэбляроўку, а шэрыя, мокрыя сцены, смецце, акуркі і пляўкі на падлозе дапаўнялі яго «мастацкае» афармленне. Жыхароў гэтага падземелля можна было раздзяліць на дзве часткі; да першай адносіліся бежанцы, якія вымушаны былі праводзіць там ночы, каб з першым трапіўшым поездам паехаць далей у пошуках будучага прытулку.

Другая частка жыхароў не прадстаўляла ніякай пэўнай нацыянальнасці, ні тым больш якой-небудзь краіны. Тут яны знаходзілі прымяненне самым разнастайным здольнасцям і самым нізменным пабуджэнням. Тут ішоў самы бойкі і самы чорны гандаль усім, пачынаючы ад наркатыкаў і зліткаў золата з разрабаваных банкаў, да самагону і варгых жалю крошак са стала «ЮНРРА» у выглядзе кансерваў, літак шакаладу і цыгарэт, якія таксама раскраваліся і не даходзілі да тых, каму яны былі прызначаны. Тут жа знаходзіла прытулак і прастытуцыя, прапапоўваючы сябе за кавалак хлеба або за блішчанку кансерваў. Прастытуцыя ў спадніцах выклікала агіду і жал, а напудраныя, з пафарбаванымі вуснамі мужчыны былі брыдкімі, агіднымі і ў той жа час страшнымі. Яны, як ніхто лепш,

адлюстроўвалі сабой аблічча Заходняй Германіі, дзе розныя палітычныя партыі і групыкі пудрыліся і мянялі афарбоўку, каб папасці ў фавор да іншаземных манаполій.

У гэтых катакомбах бадалялі і спецыялісты па выбару розных дакументаў: за невялікую ўзнагароду вы маглі стаць інжыне-

рам, юрыстам, або доктарам, па любых галінах чалавечых ведаў, з дыпламам нямецкага ўніверсітэта. Вы маглі атрымаць шафёрскія правы, калі нават ні разу ў сваім жыцці не трымалі ў руках баранку аўтамабіля. За дзве пачкі цыгарэт для «патарыуса» і літр самагону далі «сведак», я дастаў сабе даволі «нядрэнны» дакумент.

Дзякуючы гэтаму дакументу, я лёгка прайшоў камісію, быў адноўлен у званні «ДЭПІ», хацц без права пражывання ў лагерах «ЮНРРА», але затое з правам выезда ў Бельгію.

Што мяне чакала ў Бельгіі? Ці ведаў я аб тым, што мяне чакаў лёс бяспраўнага шахцёра-іншаземца, што я павінен быў забыць аб сваёй ранейшай прафесіі, забыць аб тым, што я калісьці быў чалавекам і ператварыцца ў звычайную, простую, шэрую «соценку» бельгійскіх манапалістаў? Скажаць праўду, не. Але, калі б я ведаў, я ўсё роўна паехаў бы — я не мог пераносіць далей ні начовае на чыгуны, ні кашмару нямецкіх падземелляў, дзе я правёў вое сем месяцаў. Маё пасляваеннае жыццё складалася так, як і жыццё многіх маіх суайчыннікаў, а таму ўсё, што я пішу, адносіцца не толькі да мяне, але і да іншых. Мы ішлі рознымі дарогамі, розныя сцяжынкі выводзілі нас на гэтыя дарогі, але ўсе мы няўхільна, часам не разумеючы, каціліся ў адно і тое ж балота, якое называецца «вольным светам». Некаторыя з нас загразлі ў гэтым балоце, у балоце хлусні, крывадушнасці і падману, згубіўшы нацыянальнасць, сумленне і пачуццё чалавечай годнасці. Іншыя наадварот, прайшоўшы праз усе выпрабаванні, засталіся людзьмі, якія святы вераць у сваю Радзіму, у савецкі народ. Мы ганарымся найвялікшымі дасягненнямі нашай Айчыны.

М. К.
ЗША.

ТАКІ НАРОД НЕ ПАСТАВІЦЬ НА КАЛЕНІ

Куба. Далёкі сонечны востраў. Гераічны свабодалюбівы народ. З хваляваннем слухаю я зарад радыё, чытаю ў газетах аб тых грозных падзеях, якія здзяйсняюцца ў гэтай дарагой майму сэрцу рэвалюцыйнай рэспубліцы, аб барацьбе, якую вядзе кубінскі народ, адстойваючы яе заваяванні ад наймітаў амерыканскіх імперыялістаў.

Мяне радуець твая змены, якія адбыліся на Кубе пасля таго, як народ узяў уладу ў свае рукі. Мяне радуе тое, што кубінцы з кожным годам дабываюцца ўсё большыя поспехы ў будаўніцтве свайго вольнага шчаслівага жыцця. Я не знаходжу слоў для таго, каб выказаць свой гнеўны пратэст супраць тых, хто робіць усё для таго, каб задушыць гераічны кубінскі народ і зноў паставіць яго на калені.

Не, паны імперыялісты, зрабіць гэта вам не ўдасца. Я добра ведаю Кубу і яе

народ і ўпеўнены, што ён адстаіць сваю свабоду і незалежнасць.

35 год пражыў я на Кубе, куды вымушаны быў паехаць з панскай Польшчы ў 1924 годзе.

Так і апынуўся я на Кубе. Жыў я ўвесь час у Гаване. Працаваў на найму у капіталістаў — прадпрыемальнікаў. Сваімі вачыма бачыў я, як амерыканскія прамысловыя і іншыя кампаніі бессаромна рабавалі нацыянальныя багатствы, якія належалі кубінскаму народу. Няма было на Кубе і сваіх буйных прадпрыемальнікаў і земляўласнікаў, якія нажываліся шляхам жорсткай эксплуатацыі працоўнага народа.

Амаль 18 год працаваў я ў палітэхнічнай школе, якая таксама належала прыватнай прамысловай кампаніі. Пра-

цуючы ў гэтай школе, я і пазнаёміўся з Фідэлем Кастра, які вучыўся ў адным з каледжаў непадалёк ад нашай школы. Мне даволі часта даводзілася сустракацца з ім у той час, стройным, высокім жыццярадасным юнаком, з іскрыстым позірком вясёлых прыгожых вачэй.

І вось гэты юнак прысвяціў жыццё свайму народу, узначаліў рэвалюцыю, выгнаў са сваёй Радзімы амерыканскіх імперыялістаў і іх памагатых і зараз, разам з народам, паспяхова адбівае ўсе спробы задушыць і знішчыць рэвалюцыю і яе вялікія заваёвы.

Пры крывавай дыктатуры Бацісты я нават не мог і думаць аб звароце на сваю любімую Радзіму — Беларусь. Толькі пасля рэвалюцыі, у 1959 годзе, мне з жонкай удалося пакінуць

Кубу і прыехаць на Радзіму. Цяпер у нас ёсць усё неабходнае для добрага спакойнага жыцця: кватэра, пастаянная работа, забяспечаная старасць. Апрача таго, што я працую, я атрымліваю ад дзяржавы пенсію. Мы жывём і радуемся жыццю, упэўнены ў сваім заўтрашнім дні, у сваёй будучыні.

Мы поўныя ўпэўненасці ў тым, што і кубінскі народ, нягледзячы на ўсе перакоды і падкопы імперыялістаў і іх наймітаў, пабудуе сваё шчаслівае радаснае жыццё.

Ад усяго сэрца вітаю гераічны кубінскі народ і яго слаўнага правадчыра Фідэля Кастра. Я ганаруся тым, што меў шчасце быць знаёмым з гэтым чалавекам, гаварыць з ім.

С. ПАРХОЦК.
г. п. Жабінка,
Брэсцкая вобл.сц.

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ

РАДЫЁ

ДЛЯ ЗАХОДНЯЯ ЕУРОПЫ

Слухайце штодзённа нашы радыёперадачы па сярэднеўрапейскаму часу:

на сярэдняй хвалі 227 метраў (ці 1322 кілагерцаў) з 6 да 7 гадзін, з 16.00 да 17.00 і з 21.00 да 21.30; на кароткай хвалі 30,83 метра (ці 9730 кілагерцаў) з 6 да 7 гадзін.

Па нядзелях: на хвалях 30,83 метра і 227 метраў з 8 да 9 гадзін і з 10 да 13 гадзін;

на сярэдняй хвалі 227 метраў з 16.00 да 17.00 і з 21.00 да 21.30.

НА БЕЛАРУСКАЯ МОВЕ

Па нядзелях — ад 8 гадзін да 8 гадзін 30 мінут па сярэднеўрапейскаму часу на хвалі 30,83 метра (ці 9730 кілагерцаў) і на сярэдняй хвалі 227 метраў.

ДЛЯ ЗША І КАНАДЫ

Слухайце штодзённа нашы радыёперадачы па нью-йоркскіму часу: з 19.30 да 20.30 на хвалі 25,08 метра (ці 11960 кілагерцаў), 31,23 метра (ці 9605 кілагерцаў), 31,04 метра (ці 9665 кілагерцаў).

НА БЕЛАРУСКАЯ МОВЕ

Па суботах — ад 20 гадзін да 20 гадзін 30 мінут па нью-йоркскіму часу на кароткіх хвалях 25,08 метра (ці 11960 кілагерцаў), 31,23 метра (ці 9605 кілагерцаў), 31,04 метра (ці 9665 кілагерцаў).